ऐन्द्रोविमदः, प्राजापत्यो वा, वासुक्रो वसुकृद्वा। इन्द्रः। जगती, १, ७ त्रिष्टुप्, ५ अभिसारिणी

यजामह इन्द्रं वज्रदक्षिणं हरीणां रथ्यं१ विव्रतानाम्।

प्र श्मश्रु दोधुवदूर्ध्वथा भूद्वि सेनाभिर्दयमानो वि राधसा॥ १०.०२३.०१

वज्रदक्षिणम्- स्वायुधेन समर्थम्। विव्रतानाम्- विशेषधर्मयुक्तानाम्। हरीणाम्- आकर्षणशक्तिप्रतीकाश्वानाम्। रथ्यम्- निर्वाहकम्। इन्द्रम्- ईशनाधिदैवतम्। यजामहे- उपास्महे। श्मश्रु- स्वश्मश्रूणि। दोधुवत्- धुन्वन्। वि- विशेषेण। राधसा- स्वसमृद्ध्या। सेनाभिः- स्वगणैः। वि दयमानः- विविधं शत्रून् हिंसन्। ऊर्ध्वथा- ऊर्ध्वम्। प्र भूत्- प्रादुर्बभूव। ॥१॥

हरी न्वस्य या वने विदे वस्विन्द्रो मघैर्मघवा वृत्रहा भुवत्।

ऋभुर्वाज ऋभुक्षाः पत्यते शवोऽव क्ष्णौमि दासस्य नाम चित्॥ १०.०२३.०२

अस्य- एतस्य। हरी- प्राणप्रतीकावश्वौ। या- यौ स्तः। तौ। वने- वननीये यज्ञे। वसु- संपदम्। विदे- लेभाते। इन्द्रः- परमेश्वरः। मघैः- संपद्भिः। मघवा- संपद्वान्। वृत्रहा- आवरणभेदकः। भुवत्- अभवत्। ऋभुः- उरु भासमानः। ऋभुक्षाः- ऋभूणां चित्किरणानां निवासकः। शवः- बलम्। पत्यते- प्राप्नोति। दासस्य नाम- विषयभोगदास्यम्। अव क्ष्णौमि- नाशयामि ॥२॥

यदा वज्रं हिरण्यमिदथा रथं हरी यमस्य वहतो वि सूरिभिः।

आ तिष्ठति मघवा सनश्रुत इन्द्रो वाजस्य दीर्घश्रवसस्पतिः॥ १०.०२३.०३

यदा। हिरण्यम्- दीप्यमानम्। वज्रम्- स्वायुधं गृह्णाति। तदा। अथ- अनन्तरम्। अस्य- एतस्येन्द्रस्य। सूरिभिः- विद्वद्भिः सहितम्। यम्। रथम्। हरी- प्राणभूतावश्वौ। वहतः- धारयतः। दीर्घश्रवसः- नित्यश्रुतेः। वाजस्य- संपदः। पतिः- पालकः। मघवा- संपद्वान्। सनश्रुतः- सनातनश्रुतिस्तुतः। इन्द्रः- परमेश्वरः। आ तिष्ठति- तं रथमधितिष्ठति ॥३॥

सो चिन्नु वृष्टिर्यूथ्या३ स्वा सचाँ इन्द्रः श्मश्रूणि हरिताभि प्रुष्णुते।

अव वेति सुक्षयं सुते मधूदिद्धूनोति वातो यथा वनम्॥ १०.०२३.०४

सः- असौ। इन्द्रः- ईशनाधिदेवता। नु- क्षिप्रम्। वृष्टिः। चित्- इव। यूथ्या स्वा सचा- स्वयूथसहिता। हरिता- आकर्षकेण रसेन सोमेन। श्मश्रूणि- स्वश्मश्रूणि। अभि प्रुष्णुते- अभिषिञ्चति। प्रुष स्नेहनसेचनपूरणेषु। रसमनुभवतीति भावः। सुते- रसे निष्पादिते। सुक्षयम्- शोभनरसनिष्पत्तिसदनम्। अव वेति- आगच्छति। यथा। वातः- वायुः। वनम्- अरण्यं कम्पयति तथा। मधु- माधुर्यानुभवेन। धुनोति- स्वशरीरं कम्पयति ॥४॥

यो वाचा विवाचो मृध्रवाचः पुरू सहस्राशिवा जघान।
तत्तदिदस्य पौंस्यं गृणीमसि पितेव यस्तविषीं वावृधे शवः॥ १०.०२३.०५

यः। वाचा- मन्त्रेण। विवाचः- विविधवाचः। मृध्रवाचः- हिंसाकरवाचः। पुरु सहस्रा- बहून्। अशिवा- अमङ्गलान्। जघान- हिंसितवान्। यः। पितेव- जनक इव। तविषीम्- शक्तिम्। शवः- बलम्। वावृधे- वर्धितवान्। अस्य- तस्य। तत्। पौंस्यम्- पौरुषम्। गृणीमसि- स्तुमः ॥५॥

स्तोमं त इन्द्र विमदा अजीजनन्नपूर्व्यं पुरुतमं सुदानवे।
विद्मा ह्यस्य भोजनमिनस्य यदा पशुं न गोपाः करामहे॥ १०.०२३.०६

इन्द्र- परमेश्वर। विमदाः- विशेषानन्दयुक्ताः। वि वो मद इति श्रुतेः। सुदानवे- शोभनदात्रे। ते- तुभ्यम्। अपूर्व्यं- प्रत्यक्षादिपूर्वपूर्वप्रमाणानवगम्यम्। पुरुतमम्- प्रभूतम्। स्तोमम्- मन्त्रम्। अजीजनन्- ससृजुः। यत्- यदा। अस्य- एतस्य। इनस्य- परमेश्वरस्येन्द्रस्य। भोजनम्- अनुभवम्। विद्म- जानीमः। तदा। गोपाः- गोपालाः। पशुं न- गामिव। आ करामहे- इन्द्रं साधयामः ॥६॥

माकिर्न एना सख्या वि यौषुस्तव चेन्द्र विमदस्य च ऋषेः।
विद्मा हि ते प्रमतिं देव जामिवदस्मे ते सन्तु सख्या शिवानि॥ १०.०२३.०७

इन्द्र- परमेश्वर। तव- भवतः। विमदस्य- विशेषानन्दयुक्तस्य। च। ऋषेः। एना सख्या- इमानि सख्यानि। नः- अस्मदर्थम्। माकिः वि यौषः- न केपि विश्लथयेयुः। देव- द्योतनशील। ते- तव।

जामिवत्- बान्धव्ययुक्तम्। प्रमति- प्रकर्षचित्तम्। विद्म- जानीमः। अस्मे- अस्माकम्। ते- तव। शिवानि- मङ्गळानि। सख्या- सख्यानि। सन्तु- भवन्तु ॥७॥